

[Justitsministeren]

En ting vil jeg dog gerne sige til indledning, og det er, at selv efter indførelsen af hjerne-dødskriteriet vil 98-99 pct. af alle dødsfald blive konstateret som hidtil, og det vil sige efter hjertedødskriteriet. Vi taler altså om en størrelsesorden på ca. 500 tilfælde årligt, hvor dødens indtræden vil blive konstateret efter hjerne-dødskriteriet.

Så vil jeg også understrege ikke mindst på baggrund af fru Inger Stilling Pedersens tilkendegivelser her i det seneste indlæg, at det er klart, det er meget væsentligt at understrege, at der ikke med regeringens forslag bliver tale om, at mennesker kan dø to gange. Dødens indtræden vil blive konstateret én gang som i dag, men med hjernedødskriteriet som et supplerende døds-kriterium.

Samtykkebestemmelserne har spillet en væsentlig rolle under debatten i dag, og det, der er hovedpunktet i regeringens forslag, er naturligvis, at enhver tilkendegivelse fra afdøde skal respekteres. Det vil sige, at den enkelte naturligvis har en adgang til at kunne bestemme for sig selv. Det mener vi er vigtigt. Hvis afdøde enten skriftligt eller mundtligt har givet tilladelse til transplantation, kan indgrebet foretages. Har man derimod udtalt sig imod transplantation, så vil det ikke være muligt.

Med andre ord er det alene i de tilfælde, hvor der ikke er nogen tilkendegivelser fra de afdøde, at de pårørendes indstilling er af betydning. I den situation kræves der jo også et udtrykkeligt samtykke fra de nærmeste til transplantation.

Jeg mener, at den måde, som disse regler er udformet på, er en rigtig hensyntagen, respekt, for den enkeltes integritet, selvbestemmelsesret, og at der også er foretaget en rimelig og rigtig afvejning mellem de forskellige hensyn, der skal varetages i denne sammenhæng.

Man skal jo nok gøre sig klart, at mange mennesker ikke selv i levende live vil tilkendegive deres holdning til transplantation. Det vil være ønskværdigt, at så mange som muligt gjorde det, og derfor er jeg da også ganske enig i, som flere har været inde på, og som det også fremgår af regeringens forslag, at et omfattende informationsarbejde vil være nødvendigt. Jeg ved, at sundhedsministeren bl.a. også vil kommentere dette aspekt. Informationsindsatsen er af stor betydning.

Nu skal man huske på, at den retstilstand, hvor de pårørende har mulighed for at give tilladelse til transplantation, kender vi rent faktisk i dag, selvfølgelig igen under forudsætning af, at de afdøde ikke har tilkendegivet deres holdning.

Så vil jeg på baggrund af de spørgsmål, der har været om, hvordan man i praksis kan tænke sig, at adgangen til at udtrykke sig kan markeres, sige, at her har vi fra regeringens side i forbindelse med udarbejdelsen af forslaget ikke lagt os fast på nogen model. Det er ikke sådan, at vi siger, at vi har absolut fundet de vises sten.

Man kan forestille sig forskellige muligheder. Mærkatløsningen har været nævnt, registerløsningen kunne også være en mulighed. Jeg mener, at vi i Folketinget, regeringen, i den sammenhæng selvfølgelig under det videre udvalgsarbejde bør lytte til andre. Der er f.eks. sygehuse, sygehushynderne og andre, som kan have synspunkter og ideer på det område, sådan at den ordning, man får udarbejdet, både fungerer effektivt og giver adgang til, at de enkelte kan udtale sig.

Så er spørgsmålet om, hvem de nærmeste er, blevet rejst. Det fremgår rent faktisk af bemærkningerne til forslaget, at vi har gjort os nogle tanker også på det område. Det fremgår af bemærkningerne til § 12, der omtaler »de nærmeste« i denne sammenhæng. Som i den gældende transplantationslov og ligsynslov, der har det, er det ikke hensigtsmæssigt eller muligt i selve lovteksten nærmere at præcisere og afgrænse denne personkreds for det enkelte tilfælde. »Men« – som der står – »det forudsættes, at afgrænsningen foretages i overensstemmelse med hidtidig praksis.« Det vil sige, at udtrykket herefter omfatter i hvert fald ægtefælle eller samlever, slægtning i lige linje og, alt efter de konkrete forhold, søskende. Adoptivbørn vil som regel, plejebørn jævnligt, være omfattet af reglen. Bestemmelsen vil efter omstændighederne, navnlig hvor afdøde ikke har efterladt sig ægtefælle, samlever eller børn, kunne omfatte slægtninge, som afdøde var nært knyttet til, eller nært besvogrede. Sagt med andre ord: der ligger ikke her nogen fast definition. I praksis vil det formentlig ikke være noget, der kommer til at give anledning til problemer.

Der er også et andet aspekt, som har været inddraget under debatten, og det er igen i spørgsmålet om de pårørende, hvor jeg godt vil